

Planinski VESTNIK.

Glasilo „Slovenskega planinskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 25. dan vsakega meseca.

Društveniki dobivajo list zastonj. — Nečlane stane po **2 gld.**, dijake po **1 gld. 20 kr.** na leto; posamezne številke po **20 kr.**

Za obliko in vsebino spisov so odgovorni pisatelji.

Vse spise, naročila in plačila vzprejemlje „Slov. plan. društvo“ v Ljubljani.

Inserat obsegajoč dvanajstinko strani stane **6 gld.** za celo leto.

Črez Ture.

Spisal S. Rutar.

(Dalje in konec.)

Ro razpadu rimske države nahajamo Slovence naseljene ob stari rimski poti visoko do pod Tur. Na rimskih spomenikih iz okolice stare Teurnije v gorenji Dravski dolini je videti sicer tudi nekaj čudnih imen, katera pripisujejo naši nasprotniki Keltom, n. pr. Nonia, Enobuc (Enobux), Gnavo, Adnamius (Mommsen, C. I. L. III. 4725). Toda Bog ve, ali niso bile osebe teh imen le polatinčeni priseljenci, morda vojaški uradniki? Tudi izgublja hipoteza o Keltih po naših krajih vedno bolj svoja tla, in toliko je že sedaj izvestno, da oni niso bili nikoli stalni naseljenci po naših krajih, nego kvečjemu le gospodujoče pleme. Med koroškimi Slovenci je znana pripovedka, da je bila gorenja Belanska dolina nekdanj z vodo pokrita, in iz jezera je izviral Bela tam, kjer je stala Tribuševa kmetija. (Mir, 1889, str. 141.).

Stalno pa je, da so vsa krajevna imena v tako imenovani Belanski dolini slovenska, ali pa iz slovenščine na nemški jezik preložena. Ko pridemo črez goro Izel v omenjeno dolino, prispemo najpoprej v trg Winklern, ki je skoro gotovo prestavljen iz slovenskega „Kotje“. Takoj potem stoje vasi: Lassach, Stranach in Mörtschach, ki že po svoji lokativni končnici dovolj dokazujejo, da so slovenskega

izvira. Najočitovidnejše pa je to pri dveh glavnih krajih cele doline, pri Zagriču (Sagritz) in Doljanah (Döllach). Poslednji kraj se imenuje tudi Velika Cerknica (Gross-Kirchheim), ker je ime Cerknica pomenilo vse raztresene zaselke po dolini proti Turam. Nasproti Doljanam stojita zaselka Ranach in Kras, na severni strani pa Apriach (Javorje), Rojach (Roje) in Zlapp (Slap). Ime Heiligenblut je sicer že izvirno nemško, a vendar poznajo koroški Slovenci dobro tudi izraz „Sv. Kri“.

Izmed imen dolin, potokov, posameznih hiš, planin, gozdov, travnikov itd. sem si zabeležil še ta le, ki imajo slovensko lice: 1) na levem pobočju Belanske doline (spec. karta 17. VIII.): Velika in mala Cerkniška dolina (odnosno potok), Kulmer Kogl (Holm), Marksch (Markič), Grosse in Kleine Fleissota, morda Velika in Mala Belica, a Magritzen „Mokrica“, Rupeč, Brett K. (Predel), Cerkniški ledenik in Slovenski prelaz. Tudi Pockhorn utegne biti predstavljeno iz slovenskega „Kozorog“. 2) na desnem pobočju (17, VII): Zopenitzen (Sopotnica), Redschtz (Rečica), Maleschick (Malovšek?), Gossnitz (Gozdnica), Graden (18, VII), Kroker (Krokar), Winkel (Kot), Bruch (Lom), Trog (Korito), Gutthal (Dober Dol), Albitzen (Planinica), Sauberg (Svinja), Handlberg (Ročica?), Bacherin (Grabljivka?) itd. Zgodovinski viri omenjajo tudi potoka Mulinz (Mlinec) in Brovniz (Borovnica?) ter Tabor (Taber) in der Fleuss.

Pa tudi pod najstrmejšo obronke Tur so prodrli Slovenci, bodisi kot pastirji, bodisi kot lovcii. Sedaj že celo Nemci priznavajo, da so dali Slovenci ime ne le divni Pastirici (Pasterzen), nego sploh vsem ledenikom v okolici Velikega Kleka, n. pr. Ködnitz-, Teischnitz Frussnitz- (Brusnica) in Laperwitzkees (glej: Carinthia 1894, str. 136.).

Ker smo že tako zabredli na jezikoslovno in etimologično polje, naj omenim še dvojih imen izvira. Reko Möll imenujejo sedaj Slovenci „Belo“ in po njej Belansko dolino ter Belansko pasmo. Kolikor je nam znano, je to ime vpeljal v slovensko književnost in terminologijo Peter Kozler v svoji knjižici „Kratek slovenski zemljepis“ (Dunaj 1854, str. V.) Ali niti sedanja nemška pisava, niti najstarejša pisava v listinah nas ne opravičuje to reko imenovati Belo. Vsakomur je znano, da so Nemci prekrstili naše Bele v „Vellach“, Italijani pa v „Fella“. Ime naše reke se glasi v latinskih virih „Molna“, v nemških pa „an der Mölln“. Ime je torej bržkone še latinskega izvira od „mola“, gorenji mlinski kamen, in mi bi je morali pisati ali „Molina“, ali pa, če hočemo reki dati bolj slovensko obliko, „Mlina“.

Drugo ime je „Ture“, „Tauern“. Kakor je znano, trde Nemci, da je tudi to ime keltskega izvira, in da beseda „tur, taur“ pomeni v keltskem jeziku pogorje. Toda v najstarejših listinah se glasi to ime „Turus“ ali „Durus“ *), in Dr. Kroner sam mora priznavati v svojem tendencioznem spisu „Die deutsche

*) O sv. Rupertu pripovedujejo bollandisti 3. marca 705: „transcensosque monte altissimo, mons Durus appellato, praedicavit Wandalis (t. j. Slovincem)“.

Besiedlung der östlichen Alpenländer," str. 335., da se oblika „in monte Thuro, Duro“ večkrat rabi, kakor pa „ad Tauern“. In kaj bi se ne, saj je Slovanom to ime prav dobro znano in se nahaja tudi tam, kjer Keltov nikoli ni bilo. Na Koroškem n. pr. se imenujejo gore med Vrbo in Kotmaro Vesjo „Turje“; tako se tudi imenuje najvzhodnejši odrastek Dobrača, in nova postajica pod njim se bode imenovala „Podturje“. „Turje“ se tudi zove del razvodnega pogorja med Savo in Savino in kraj zahodno od Rimskih Toplic. Pri Tinjah blizu Sl. Bistrice stoji „Turiška Vas“. Vrh „Ture“ je 758 m visok prelaz vzhodno od Rakitnika na Pivki. Pri Knežaku na Pivki je „Turčja dolina“. „Na Tureah“ se imenuje gorska planota nad izvirom Tolminke, in ravno tako tudi vzvišeno polje južnozahodno od Bolca. Vzhodno od Št. Vida blizu Nanosa se nahaja planotna gora „Tura“. V Kamniških ali Savinskih planinah imamo „Tursko Goro“ 2246 m in „Turski Žleb“. Komu ni znano „Turopolje“ pri Zagrebu in kraj „Vrhotursk“ v Uralu? — in Bog ve, kje se še nahaja to ime raztrošeno! Ture so torej naše.

Odkod pa nemško ime „Tauern“? Čujte in strmite! Kakor je znano, ne imenujejo nikjer „Tauern“ celega pogorja, ampak le prelaze čez pogorje. Pod vsakim takim prelazom pa se nahaja krčma za krepčanje in prenočevanje popotnikov, in taka krčma se imenuje latinski „taberna“. Ta izraz „taberna“ ali „taberna“ je koroškim Slovencem povsodi dobro znan, a Nemci ga pa izgovarjajo „tauern“. In zares, če vprašam koroškega ali salcburškega kmeta, kje so „Tauern“, ti nikoli ne pokaže pogorja, ampak krčmo, kjer se lahko okrepčaš. Odtod torej prihaja to slavno „keltsko“ ime. Povedati moram, da me je pokojni šolski nadzornik Ivan Šolar prvi opozoril na ta izvor imena „Tauern“.

Naposled pa še par zgodovinskih drobtinice, da bomo videli, kedaj in kako so se Slovenci v Belanski dolini ponemčili. Že l. 862. so imeli Brižinski škofje hiše, njive in travnike ob izviru Bele pod Turami, l. 1001. pri Wertu, l. 1015. pri Stallu vzhodno od Kotja, l. 1062. pri S. Martinu ob Belici. Okolo l. 1030. zamenja Brižinski škof osem „slovenskih kmetij“ v vaseh Stallon (Stall), Lassach in Goriah (Göriz pri Doljanah?) z nekim Reginoldom. Okolo l. 1175. dobi samostan v Admontu tudi dve slovenski kmetiji v Cerknici (Zahn, Urkundenbuch für Steiermark I. str. 67. in 542.). Tudi neki plemič „Reginher von Tovernich“ blizu Zagriča je bil slovenski Dobrnik, ali njegova posestva so prišla kot zadušbina samostanu Admontu v last. Zagrič (Sagerice, Segeriz) je spadal od začetka goriškim grofom, ali Engelbert je daroval okolo l. 1155. eden dvor in eno planino Admontu za pokoj svoje duše. Ta samostan je ustanovil v Zagriču proštijo, in tu je bilo cerkveno središče za vso gorenjo Belansko dolino (pozneje se je župnija imenovala „Heiligenblüt zu Sagritz“). Prvi znani župnik v Cerknem je bil l. 1235. Ludovik. Posvetno središče pa je bilo v Doljanah ali v Velikem Cerknem, ker se je vsa dolina imenovala Cerknica. Nad Doljanami se vidijo še sedaj razvaline gradu na strmi skali. Sodna oblast te gosposčine je sezala do vrha Tur. Okolo l. 1250. je zastavil Goriški grof Majnard Veliko Cerkno Salcburški nadškofiji za

200 mark srebra. Pozneje so bile Doljane trg deželnega kneza in so evetle še do začetka našega stoletja.

Tako vidimo, da sta Admont in Saleburg vedno bolj silila čez Ture na koroško stran. Okolo l. 1250. so prešla tudi vsa Brižinska posestva v oblast Saleburških nadškofov. Ti in Admonški benediktinci so znali mnogo bolje germanizovati, nego Brižinski, in kmalu je utihnila zadnja slovenska beseda v Belanski dolini. Admont je že proti koncu XII. stoletja germanizacijo močno pospeševal, Saleburg pa od polovice XIII. dalje. Oba sta pošiljala nemške poljedelce čez Ture in jim delila zemljo med Slovenci v dedno last. Le redko sta pošiljala tudi kolone na cerkvena posestva. Da so poprejšnji slovenski kmetje postali koloni nemških cerkva, to se samo po sebi razume.

Vender je bilo počasi začelo pešati blagostanje v Belanski dolini. Deloma je bila pošla ruda, deloma pa je prihajalo vedno bolj mrzlo med visokimi gorami. Zato je morala nemška duhovščina misliti na drugo privlačno moč, da bi prebivalci kaj zaslužili od tujcev. Sklenila je ustanoviti božjo pot pri Sv. Krvi. To ime je čitati prvič v prvi tretjini XV. stoletja, in malo poprej so prenaradili legendo o sv. Bricu ali Brikeiju. Ta je bil baje iz Skandinavije doma in je služil v visoki vojaški službi v Carigradu. Dobil je l. 914. od cesarja Leona nekoliko sv. krvi, ki je pritekla ali iz sv. hostije, ali pa iz sv. razpela, katero je neki žid bogoskrunsko z nožem prebodel. (Preganjanje židov v začetku XV. stoletja je pripomoglo k postanku legende). Noseč varno spravljeno sv. kri v fijoli pri sebi, je prišel na povratku v domovino pod Veliki Klek (Grossglockner), kjer ga je plaz podsul dne 13. novembra (po drugih je zmrznil na ledu na Pastirici). Ko so šli senarji okolo božiča po gorsko seno, našli so truplo in je pokopali na Slapu. Desna noga pa ni hotela ostati pod zemljo, ker je bila v nje rani skrita fijola s sv. krvjo. Šele ko so fijolo vzeli iz rane, je ostala noga pod zemljo. Na mestu, kjer so našli truplo, so sezidali kapelico sv. Brikeija (1612 m), niže doli (1404 m) pa veliko cerkev, okolo katere je nastal romarski kraj Sv. Kri. *)

Tudi na Slovenskem je več kapelie sv. Brica; kolikor je meni znano, na jugu pod Nanosom v občini Ubelsko in pod mrzlim Vrhom v občini Volarje pri Tolminu. Cerkev sv. Brica stoji tudi na sedlu (592 m) severno od Šmartina pri Velenju, od koder se lepo vidi v sotesko „Huda Luknja“. Južno od cerkve je tudi kapelica enacega imena. Po vseh teh krajih so gramozne drče in hude strmine, in po zimi se udirajo sneženi plazovi. Gotovo so ljudje te kapelice postavili na teh samotnih krajih, da bi jih sv. Brikeij varoval plazov. Belanska dolina pa je v novejšem času tudi brez romarske cerkve zadosti obiskovana, ker vsako jesen hite po njej cele trume turistov. Njih večini je smoter divna Pastirica in veličanstveni Veliki Klek, ki po svoji višini tako rekoč izzivlje človeka, naj se pride z njim merit in ga zmagat. Slovenci smemo biti ponosni, da je bil med prvimi obiskovalci tega velikana slovenski pesnik Valentin Stanič l. 1799.

*) Piehler, Mitth. der geog. Ges. 1889; Müller, Carinthia 1894, Nr. 5.

Celovski inženier Pierl je izdelal načrt, kako naj bi se napravila cesta od Sv. Krvi čez Visoka Vrata, ki bi ne imela nikjer večje strmali nego 1:10 in bi vodila v dolino Leiten, torej proti Bruku in Celu. Stala pa bi okolo 385.000 gld., in to vsoto naj bi nabrale vse sekcije Nemškega in avstrijskega plan. društva, tudi one v „rajhu“. Sekcija „Cel ob jezeru“ je sicer tudi vneta za to cesto po dolini Leiten, ali ona bi jo rada izpeljala čez škrbino Pfandel naravnost do turistične hiše, ker je tod najkrajša pot na vrh. Imamo pa še drug načrt, katerega je izdelal inženier Schenkel v Gradcu. Po tem naj bi se napravila električna železnica z zobastimi kolesi od Sv. Krvi čez sedlo nad Sv. Brikejem na vrh Velikega Kleka. Imela naj bi ozek tir 60 *cm* in največjo strmalo 1:15%, a to le na prav kratko daljavo. Gonilna moč naj bi se zajemala iz vodopadov Bele, Gozdnice, Lajterja in Dobrodolskega potoka.

Ponuja se nam torej zadosti prilike, da pridemo do podnožja slavnega Kleka, ki je, kakor znano, po višini druga gora v Avstriji (3797 *m*). Ker so ob poti tudi dobra prenočišča in gostilnice, zato ni dvoma, da se bode promet skozi Belansko dolino v kratkem podvojil. Na to delujejo razna društva za vabljenje tujcev, in tu izražam željo, naj bi tudi naše društvo začelo agitacijo za to, da bi privabili še več obiskovalcev v naše romantične gore.

Nesreča na Veliki Planjavi v Kamniških planinah.

Herman Wunderlich, ki se je ponesrečil pretekli mesec v Kamniških planinah, je slušatelj Dunajske tehnike, član Nemškega in avstrijskega planinskega društva ter vaje turist. Obiskal je že mnogo visokih gora, kakor: Veliki Klek, Mangart, Sonnblick i. dr. Wunderlich je šel v ponedeljek dne 19. avgusta zjutraj z nekim ptičarjem mimo Sv. Primoža na Veliko Planino. Ptičar je tu nabiral mravljinčna jajca, Wunderlich pa je sam dalje popotoval v Dol, čez Rsenik, nevarnega Konja, Sedelce in Dedece k planinski koči Korošici, kjer je pri pastirju prenočil. Drugo jutro je lezel na Ojstrico in odtod mimo Škarij na Veliko Planjavo (štaj. Babo). Pot drži ob južni steni Velike Planjave in se na robu zavije na zahodno steno, ki ima podobo trikotnika in omejuje Kamniško sedlo proti zahodu. Od trikotnikovega vrha, od „Rjavega Štuca“, drži korito skoro navpično proti sedlu. To korito je na treh krajih bolj široko, in tod leži sneg celo leto. Preko srednjega snežišča pelje od „Slov. plan. društva“ zaznamenovana pot na vrh sedla. Okrajno glavarstvo Kamniško je izdalo svarilo, naj turisti ne hodijo po tem potu brez vodnika, ker je nevaren. Posebno mora turist paziti, da ne zdrči s silno hitrostjo po sred-

njem snegu v strmo korito. Vsako stopinjo si mora s palico vsekati v trdi sneg (okolo 30 m širok). Ker je Wunderlich zelo kratkoviden, ni videl znamke onkraj snega ter je zgrešil pot. Iskal je dolgo ob snegu prave steze, in ker je bilo pozno zvečer (ob sedmih), je sklenil priti na vsak način v sedlo, katero se je pod njim razprostiralo. Videl je pot po njem in čul zvonce pasočice se živine. Lezel je torej po imenovanem žlebu naravnost navzdol, kakor dimnikar v dimniku, opiral se s komolci in koleno in se ranil do krvi. Vrtoglavičice tu ni smel imeti, padel bi bil sicer kakih 200 m globoko po žlebu. Prelezel je srečno polovico korita in imel še kakih sto metrov do tretjega ali spodnjega snega, ki leži večinoma že v sedlu; le kratek, a 20 m debel pomol drži v korito. Drugo snežišče se razprostira okolo korita v polukrogu (2:60 m); snežena plast je proti robu vedno tanjša. Ob turistiški sezoni se sneg le redko dotika skale, ampak je vmes vedno presledka 1 do 3 m. Snežena stena je tu gladka in školjkasto nalomljena, kakor morska obala, kjer morje neprestano pljuska ob njo in jo razjeda. V tej razpoki med snegom in skalo je Wunderlich prebival 3 noči in 2 dneva. Wunderlich je, kakor smo že omenili, priplezal po koritu tako daleč navzdol, da ni bil od spodnjega snega več oddaljen, nego kakih 100 m. Daljša pot mu je bila tu mahoma zaprta. Po dimnikarsko plezati po koritu ni mogoče, ker je preširoko. Kake štiri metre navzdol od tega kraja drži korito v stran, in toč se pride primeroma brez nevarnosti v sedlo. Kako priti do tistega konca? Naramniki in palico je Wunderlich spustil proti omenjenemu kraju, da bi ga to pri nadaljnjem plezanju ne oviralo; toda nobeno ni ostalo na odmenjenem kraju, ampak zdrsnilo je po koritu za sneg. Wunderlich je slekel potem srajco, jo raztrgal v dolge ohlapke in napravil iz njih vrv, po kateri se je spustil na porobek. Najnevarnejši kraj je premagal. Lahko bi zavil v stran in prišel hitro v sedlo. V naramniku pa je imel vrednostne stvari, po katere je plezal po koritu za sneg in jih za snegom dolgo iskal, a zaman. V tem se je naredila noč. — Tukaj bodi omenjeno, da Wunderlich ni padel, ampak prilezel v razpoko med snegom in skalo. Ker je korito tu še vedno 80 m visoko, bi se bil gotovo ubil. — Ker ni čutil mraza in je razvidel, da po noči ni mogoče nadaljevati pota, je sklenil prenočevati v razpoki. Drugo jutro (v sredo dne 21. avgusta) je bila že 10. ura, ko se je prebudil. Iskal je najprej naramnik in palico, katerih pa ni našel; potem je poskusil priti iz jame. Ko je pričel plezati, je opazil, da so mu prsti na rokah od mraza popolnoma otrpnili. Trudil se je do štirih popoldne, da bi prišel iz neprijetne zadrege. Proti večeru je začel klicati na pomoč. Ker je slovenskega jezika le malo zmožen, je klical: „Hilfe!“ in „pomagaj!“ Pastirja, ki sta pasla niže v sedlu, sta vpitje takoj čula ter prišla k snegu in klicala, a ker kraja nista mogla razbrati, sta odšla.

Wunderlich je čul vpitje in je vedel, da je pomoč blizu. Potolažen je legel in celo noč mirno spal.

Drugi dan je klical v presledkih na pomoč, lizal sneg in pil snežnico. Proti večeru sta prišla dva delavca, katera je poslal g. A. Terpinc iz Kamnika, da bi

Wunderlicha potegnila iz jame. Zvedel je namreč g. Terpina od inf. kadeta g. Burnika, da kliče nekdo v Planjavi na pomoč. Vpila sta delaveca v jamo: „Hajte niks, morgen!“, česar pa Wunderlich ni razumel. Ker nista imela priprav, sta delaveca takoj odšla, da bi drugo jutro nadaljevala pomožno akcijo.

Med tem se je glas o nesreči razširil po Kamniku. Gg. brambovski kadet E. Pollak, akademik V. Levičnik in gozdar Luznar so odrinili v četrtek ob enajstih po noči, preskrbljeni z vsemi potrebnostmi za rešitev, na kraj nesreče, kamor so dospeli ob 6 $\frac{1}{2}$ uri zjutraj v petek. Spustili so po vrvi naravniki z jedili in pijačo ponesrečencu v jamo. Ko se je nekoliko okrepčal, so mu spustili vrvi v temino. Na njo se je Wunderlich pritrtil sam; toliko je bil še čvrst, da si je bil ves čas brez vsake hrane. V prvič se jim ni posrečilo Wunderlicha potegniti iz prepada, ker je bila na onem kraju razpoka preozka. Ko so ga potegnili iz jame, je bil zelo slab in ves okrvavljen po obrazu, hrbtu, nogah in rokah, ker se je obdrnil ob skalovju. Morali so ga podpirati, da je prišel do Stranj nad Kamnikom. V Stranjah so ga množice ljudstva navdušeno vzprejele. V gostilnici pri Prelesniku je v spominsko knjigo zapisal: „Mit Jubel empfangen. Gott, wie danke ich Dir!“

Okreval je kmalu, in nekoliko dni pozneje je potoval v veseli družbi na Grintovec.

Keber.

Črtnice iz Savinskih planin.

Spisal Fr. Kocbek.

3. Najstarejši pot iz Luč v Solčavo.

na najsrčnejših želj Solčanov je bila od nekdanje zgradbe ceste iz Luč v Solčavo. Deželni odbor štajerski je dovršil to delo s pomočjo okrajnega zastopa Gornjegrajskega ter občine Lučke in Solčavske l. 1894. Poprej je samo pešpot vezal omenjena kraja, vodeč po mnoga mesta po skalovju, zlasti skozi znano Iglo. Živila in druge stvari so dovažali po slabem kolovozu, ki se je okoli dvajsetkrat prestavil z enega brega Savine na drugega ter vodil deloma po nje strugi. Umevno je torej, da je bila vožnja po večdnevem deževju nemogoča, a tudi hoja po pešpotu je bila mnogokrat silno težavna, zlasti v starodavnih časih, predno je bil napravljen pot skozi Iglo.

Zgodovinsko najstarejši in torej prvi pot je peljal nedvojbeno „čez brege“, t. j. iz Luč po desnem bregu Savine do kmeta Belšaka. Od Pečovnika do „kozje brvi“ pred Iglo se je do novejšega časa dobro poznal, a hod „čez brege in skozi luknjo“ je le malokdo pogodil prav, ker so ta pot rabili le v največji sili.

Dne 26. septembra l. 1893., ko sem spremljal g. prof. dra. I. Frischaufa, sem bil zaprt v Solčavi, ker je po silnem deževju nastala povodenj, da nikakor ni bilo varno potovati po pešpotu v Luče. Sklenil sem torej, vzpodbujen po g. dru. Frischaufu, poiskati nekdanji pot za silo in ga zaznamenovati.

Pri Belšaku sem po dolgem prigovarjanju dobil za kažipota nekega starega pastirja. Spremljal me je skozi „luknjo“ in dalje „čez brege“, koder sva v dežvnem vremenu iskala sled nekdanjega pota, tu in tam trebeč s sekiro goščavo, ter srečno dospela do „kozje brvi“. Leta 1894. je dala Savinska podružnica „Slov. plan. društva“ ta pot nakopati, iztrebiti, popraviti in zaznamenovati. Dne 29. junija l. l. si ga je ogledal g. dr. Frischauf in ga pozneje tudi popisal v „Grazer Volksblatt-u (Nothweg Leutsch-Sulzbach).

Pri „kozji brvi“ stopimo na desni breg Savine. Tod greš desno čez peč navzdol in ob Savini ravno naprej po gozdu in grmičevju 10 minut. Ob levem robu „Žlamporove riže“ dosepeš v 5 minutah strmo navkreber na „Borov hrib“, odkoder je krasen pogled na Iglo. Po pobočju, ki je obraslo z bukvami, smrekami in bori, prideš v 1 minuti na drugi rob, potem 2 min. nizdolu pod visečo skalo, zopet navkreber po gosti travi in pritlikovini v 5 min. do „Kupove riže“, kjer se stikajo trije jarki. Po pobočju še 5 min. do skalnatega „Kupovega roba“, nekoliko nizdolu in navkreber na rob „Macesnovec“, potem na „plaz“ in v 10 min. dosepeš na drug skalnat rob, odkoder je zopet krasen pogled na Iglo in na novo cesto. Nekoliko nizdolu, po gošči navzgor prideš v 5 min. do „skalnatih vrat“, katera tvori na desni strani silen skalnat rogelj. Po nizdolu vodeči debri med dvema skalinama greš 5 min., in pred teboj zeva

4. Rjavčeva jama,

katero ljudstvo imenuje le „luknjo“. Vhod od te strani je široko odprt. Velika skalnata vrata so 6 m visoka in 7 m široka; predi je zelenica, odkoder krasno vidiš raztrgane skaline na južnozahodni strani Raduhe. Na levi strani je v skali navpična luknja, gladka, kakor bi bila izdolbena, ter vodi do odprtine, ki je podobna oknu. V jami greš južnozahodno kakih 35 korakov, potem pravokotno na desno 40 korakov do izhoda. Notranja visokost je 4-5 m. Proti izhodu se jama vedno bolj znižuje, in naposled se moraš pripogniti, ker je samo 1 m visoka. Jama je precej svetla, stene mokre, kapniki neznaatni. Od srede drži proti jugu prodišče poševno nizdolu, kakih 70 m na dolgo in 10—15 m na široko; in 12—15 m je visoka votlina. Spodaj se cepi na tri strani; ena stran je nehodna. To jamo je preiskal stud. phil. g. VI. Herle.

Za izhodom najdeš na levi strani (gredoč iz jame) skalno pločo z vdolbenim napisom: 16 I. H. S. I. R. 62. — Ta napis je dal napraviti gotovo eden Lučkih župnikov, ki imajo tod svoje posestvo. Orožnova knjiga „Dekanat Oberburg“ omenja, da je bil v Lučah od leta 1660.—1668. vikar Jakob Rjavec. Po tem se napis lahko tolmači tako: 1662 letnica, I. H. S. znano znamenje in I. R.

začetni črki imena vikarja Jakoba Erjavca, ki je dal napraviti napis. Ker se je jama imenovala samo „lukuja“, jo je krstilo Slov. plan. društvo „Rjavčevo jama“.

Izhod je v navpični steni, ki se vzdiguje zelo visoko. Pot vodi dalje po gozdu 10 min. v „Kačjekovo rižo“ in tod na novo cesto, po kateri prideš v $\frac{1}{4}$ ure do Belšaka.

Ta pot sedaj sicer nima več praktične vrednosti, vendar uživa potnik krasne prirodne prizore, da se ne zmeni za malo truda s hojo. Najstarejšemu potu pa ohranimo spomin!

Pečana.

Priobčil R.

Pečana ali Rakitovec je zbok oddaljenosti turistom le malo znana gora, četudi se odlikuje z imponantnim razgledom.

Iz Radovljice nas vodi ravnokar zaznamovana pot mimo mnogih pestrih rovtov črez Ilovičo na Selsko planino, odtod mimo gozdarske kočice v $2\frac{1}{2}$ ure do planinske kočice pod vrhom Pečane, kamor dospemo v 7 urah.

Z vrha ne prezreš samo vse gorenjske doline, oko te zavede celo doli do hrvaškega pogorja. Na vzhod slediš nebrojne vrhunce Kamniških planin in posebno lepo Karavanke. Dolino od Majstrane gori nam zakriva Mežakla, in vidi se ti, kot da so Karavanke z Triglavskimi vrhovi v eni vrsti. Debela Peč, Kredarica, Rjavina, Tolstec, Bogatin, Gradica, Črna Prst so ti v veličasten pogled. Na jug vidimo Blegaš, dalje Krim in Nanos. In v tem okviru koliko krasnih raznoličnosti! In če še omenimo, da Pečana tudi glede planinske flore ne zaostaja za svojimi vrstnicami, da je pečnice tu v izobilji, smemo i Pečani prisoditi več posetov, nego jih je uživala doslej.

Staničevo zavetišče na Triglavu.

Trako se zove najnovejše zavetišče na našem Triglavu. Napraviti je je dalo „Slov. plan. društvo“ po duhovitem načrtu vlč. župnika g. Aljaža, izgotovila pa sta je izvrstna delavca Janez Klinar (Požganec) in Kobar iz Mojstrane tako lično in solidno, da jima izrekamo za ta izdelek prav pristrčno zahvalo. To zavetišče se nahaja 55 m niže pod Aljaževim stolpom, ob potu med prelazom in vrhom, na južni, solnčni strani. Izstreljala sta imenovana delavca živo, trdo in celo skalo in jo potem prav lepo izdoblbla v duplino ali „lopo,“ kakor pravijo domačini,

Ta lopa je 2·40 m dolga, 2·20 m široka in 2 m visoka, torej 10·50 m³ velika. Prostora ima v njej 8 oseb sedečih ali 16 stoječih. V njej se nahajajo ob stenah 2 po 2 m dolgi klopi, 1 mizica 1 m dolga in 1/2 m široka, 1 okrogel stolec in 1 toplomer. Močna lesena vrata so vdellana s cementom in so premična, da se lahko po volji bolj ali manj odpirajo, ter imajo okence.

Pri vsej stavbi ni prav nič železa zaradi strele. Ob nevihti in mrzli burji bo ta duplina vrlo služila in marsikomu rešila življenje. Lani je bil vodnik Šmirc z neko damo vrhu Triglava. Nenadoma se napravi nevihta. slučajno je imel vodnik pri sebi vrv, na katero je hitro navezal damo, sicer bi se bila ponesrečila dama, ali pa celo oba. Stopita pod steno na sneg, čez dobre 3/4 ure pa potihne vihar, in toplo solnce spet prisije. V sili bi kak specialist, če je dobro napravljen, tudi v duplini prenočil in čakal krasnega solnčnega vzhoda. Rabilo pa bo to zavetišče tudi v astronomijske namene. Imenovali smo to preimenitno duplino Staničevo zavetišče v spomin Valentinu Staniču, prvaku ne le slovenskih, nego tudi inorodnih turistov.

Triglavsko kočo.

Vsem Slovincem naznanjamo preveselo vest, da smo si v staro last zopet pridobili velikana slovenskih gor, veličastni Triglav. Postavili smo letos na njega vrhuncu po vsej Evropi že prosluli Aljažev stolp, malo niže imenitno Staničevo zavetišče in na Velem Polju prijazno letovišče: Vodnikovo kočo, ta mesec pa smo zasnovali še četrto novo stavbo, ki bode završila v divno celoto naše domoljubno delo okolo slovečega Triglava. Kupilo je namreč „Slov. plan. društvo“ sveta na Kredarici tik malega Triglava. Tukaj, na prostorni planici, le tri četrti ure oddaljeni od vrha, s katere je prekrasen, obsežen razgled in mimo katere vodijo vsi poti na Triglav, bode naše društvo postavilo prihodnjo pomlad lepo, v vsakem oziru vzorno kočo. Temeljito premišljeni načrt je že gotov in odobren, in že poje sekira pod Triglava vrhovi po čvrstih macesnih, iz katerih bodo spomladi vrli Triglavani zgradili našo **Triglavsko kočo**. Ob obletnici otvoritve Vodnikove koče jo bodedo slovesno blagoslovili ter na iztežaj odprli vsem domačinom, ki delajo bodisi z uma svetlim mečem, ali pa s krepko dlanjo, ter tudi vsem nedomačinom, ki so dobre volje. Nikogar ne bodedo gonili od nje ali celo iz nje, vsakdor bo dobro došel in našel v njej mirnega in varnega zavetja. Hvala Bogu, da bodedo zopet pod svojo streho na svojem Triglavu, da nas ne bodo več odurno pehali od sebe naši domači markoveci in naši svoj slovenski rod brezobrazno sramoteči, slovensko poštenje na prodaj noseči parasiti. Naš je Triglav in ostane naš na veke!

Društvene vesti.

Savinska podružnica „Slov. plan. društva“ je imela svoj II. občni zbor v nedeljo dne 25. avgusta t. l. v Žalcu v gostilnici gospoda J. Hausenbiehlerja ob 5. uri popoldne. Občnega zbora so se udeležili skoraj vsi p. n. Žalski udje, iz Gornjega Grada pa g. notar A. Svetina ter načelnik in tajnik; pogrešali pa smo cenjene člane iz okolice, zlasti iz Celja.

V imenu Žalske trške občine je prisrčno pozdravil navzočnike Žalski župan g. Josip Širca, izražajoč veselje, da Savinska podružnica tudi enkrat zboruje v Žalcu. Nato je nje načelnik g. Fr. Koebek pozdravil občni zbor ter se za laskavi pozdrav zahvalil narodnim Žalčanom in njih vrlemu županu. Tajnik g. A. Perne je potem poročal prav obširno o podružničnem delovanju, katero so zborovalci z burnimi živio-klici vzeli na znanje. Ker boče dotično poročilo priobčeno svoj čas ali v letnem poročilu ali v „Planinskem Vestniku“, zato naj ga tukaj izpustimo. Blagajniško poročilo je podal g. načelnik, omenjajoč razne podpore in druge dohodke ter stroške. Podružnica je zlasti skrbela, da zmanjša svoj veliki dolg, katerega je poplačala že 420 gld. Natančni račun s prilogami se itak predloži osrednjemu odboru ter objavi v društvenem glasilu. Ker je bilo že pozno, je izostalo name-ravano predavanje načelnikovo o „Dobraču“. Spis izide v „Plan. Vestniku“. Pri predlogih je bil razgovor o potrebnosti kočje na Okrešlju. Sklenilo se je, naj se za sedaj, ko ima podružnica še dolg, nabira poseben fond s prostovoljnimi doneski v ta namen. Navzočniki so takoj zložili prvo zbirko 5 gld. 75 kr. Pri zborovanju je bila izložena velika zbirka fotografij, katere so si zborovalci z zanimanjem ogledovali. Pristopili so tudi štirje novi udi, tako da podružnica šteje sedaj **91** pravih udov.

Po zborovanju je priredilo „Slov. kat. del. društvo“ veselico. Predstavljali so jako dobro igro „župan“ ter peli krasne pesmi. Najbolj je seveda navdušila planince pesem „Na planine“, katero so morali peveci večkrat ponoviti. Za lepo in dobro izvršitev občnega zbora se najtopleje zahvaljujemo č. Žalskim udom, Žalskemu županu g. J. Širci, g. J. Hausenbiehlerju in „Slov. kat. del. društvu“.

Umrla sta ta mesec marljiva sotrudnika „Slov. plan. društva“ g. Janko Vencajz, pravnik in pisatelj, ter vlč. g. Fr. Štrukelj — Jaroslav, župnik na Šmarni Gori in pisatelj. Časten jima spomin!

Nov ustanovnik. G. vseučiliški prof. dr. Gregor Krek je pristopil kot ustanovnik k „Slov. plan. društvu“. Veleučenega in vzornega rodoljuba prisrčno zahvaljujemo za dejansko priznanje plemenitih namer slovenske turistik.

Odbor slavnega „Slov. kat. društva“ za Radovljiški okraj je priposlal s prijaznim dopisom z dne 26. avgusta t. l., št. 48. Radovljiški podružnici „Slov. plan. društva“ v znak vzajemnosti in priznanja znesek 20 gld. kot podporo, z dostavkom, da bode odbor „Slov. plan. društva“ članom „Slov. kat. društva“ toplo priporočal. Slava in hvala mu!

Letoviščniki Pod Korenom so priredili s prijaznim sodelovanjem tamburašev iz Kranjske Gore pod vodstvom g. notarja V. Kolšeka veselico dne 8. sept. t. l. pri g. Razingerju Pod Korenom v korist Radovljiški podružnici. Zanimivi vzpored je obsegal tamburanje, petje, deklamacijo (iz Zlatoroga) in burko „Čevljar Kneftra in njegova dela ali 8. sept. 1894.—1895.“ Veselica je bila prav dobro obiskana ter je donesla Radovljiški podružnici dohodek 14 gld. Za priredbo te domoljubne veselice, ki je posnemanja vredna, izrekata osrednji odbor „Slov. plan. društva“ in odbor „Rad. podružnice“ vsem č. letoviščnikom in sotrudnikom prisrčno zahvalo.

Mozirski strelci so priredili v nedeljo dne 1. septembra popoldne streljanje na tarčo v korist novi koči na Okrešlju. Darila so znašala 20, 10 in 5 kron ter so se nabrala med Mozirskimi tržani; zlasti nam je omeniti velikodušni dar „Gornje Savinske posojilnice“ 10 kron. Streljanje je doneslo lep čisti dohodek 30 gld., ki se je izročil podružničnemu načelniku. Savinska podružnica in osrednji odbor „Slov. plan. društva“ se za to velikodušno darilo najtopleje zahvalujeta Mozirskim strelcem ter marljivemu dotičnemu odboru, obstoječemu iz g. dr. A. Kaisersbergerja, g. župana Antona Goričarja, g. Leopolda Goričarja, g. Josipa Goričarja, g. Maksa Konečnika in g. Vladimira Lipolda. Prisrčna hvala vsem, ki so pripomogli do lepega uspeha! Dal Bog mnogo enakih navdušenih posnemačev, potem se bo lahko nabrala potrebna vsota za dostojno kočo na Okrešlju.

Za knjižnico Savinske podružnice je podaril gospod Ivan Lipold osem knjig „Jahrbücher und Zeitschrift des D. u. Ö. A. V.“ Za ta lepi dar se darovaleu izreka najtoplejša zahvala.

Izkaz o fondu za kočo na Okrešlju: Pri občenem zboru v Žalcu nabrana zbirka 5 gld. 75 kr., neimenovane 50 kr., Mozirski strelci 30 gld., vesela družba v Mozirju nabrala 4 gld. Skupaj 40 gld. 25 kr.

Za te darove se prisrčno zahvaljuje Savinska podružnica „Slov. plan. društva“.

Ob robu velikega Triglava, koder je hoja nevarna, je dal g. župnik Aljaž napeti 130 m močne železne poeinkane vrvi po 36 železnih kolih, kateri so s cementom zatrjeni v izvrtano trdo skalovje. Tako dela neumorno ta vzorni mož v čast naše domovine, zato tudi njemu slava!

Aljažev stolp je pretrpel že dva najhujša orkana: prvega še tist teden, ko je bil postavljen, drugega pa naslednji teden. Šli so gledat nejeverni Tomaži iz Dežmanove koče, katero je kar gugalo in lomilo, a stolp je stal neomajan, popolnoma nepoškodovan od zunaj in od znotraj, kjer je bilo vse v najlepšem stanju. Sama nebeška moč je preskusila to krasno stavbo in izpričala nje trdnobo, porazila pa zlobno modrovanje klevetnikov naših.

Pot na Krn je novo zaznamoval prijatelj našega društva ter na dveh krajih postavil deski z napisoma. Nova pot je zelo zložna, tako da bi se po njej lahko jahalo na vrh „Legarja“; odtod je le še dobro uro hoda do vrha Krna. Nova pot vodi skozi vas Koseč; nad njo se loči od strme stare poti ter drži skozi

Planico na Počivala, na Kupsko, Obhajalo, Kožljak in Legar. Z vseh imenovanih vrhov so krasni razgledi. Prijatelju, ki je oskrbel zaznamenovanje te poti, izrekamo pristrčno zahvalo, prosimo pa ob enem prav iskreno, da začeto domoljubno delo vsi zavedni ondodni krajanj krepko nadaljujejo ter tako rešijo in utrde čast slovenskemu imenu. Le domače delo je naš spas, tuje poguba.

Črni Vrh (nad Idrijo) — Javornik — Predjama. Ta novo rdeče zaznamenovana pot je pet ur dolga ter v vsakem oziru jako lepa. Zlasti z Javornika se ti odpira krasen razgled na okolo; v daljini vidiš tudi belo Ljubljano in Jadransko morje. — Razen tega so zaznamenovali naši notranjski prijatelji — srčna jim hvala za obojo markacijo! — bližnjico iz Gorenjega Logatea (od kovačnice zraven šole), črez Rávník v Hotedršćico.

Sv. Ana. „Slov. plan. društvo“ je tudi zaznamenovalo pot iz Podpeči na Sv. Ano (481 m, $\frac{1}{2}$ ure) z rdečo in odtod v Preserje z modro-rdečo barvo. Razgled s Sv. Ane je kaj lep in razsežen. Do Podpeči se je lahko pripeljati po Ljubljanci; to naj obiskovalci prijazne Sv. Ane uvažujejo. K Sv. Ani in na Žalostno Goro, ki ni daleč odtod, je prihajalo prejšnja leta veliko Ljubljančanov na božjo pot. Upamo, da se zopet oživi stara slava teh lepih krajev.

Krim. Začetkom tega meseca, dne 5. sept., je bila vnovič zaznamenovana pot iz Preserja črez Planinico na Krim (1106 m). Ob tej priliki so trudoljubivi zaznamenovalci, katere srčno zahvaljujemo za delo, tudi nabili napise na vrhu Krima tam, kjer se shaja nova pot s potjo z Gorenjega Jga. Spravili so tudi prav na vrhu Krima v izdolbeno skalo pločevinasto shrambico za vizitnice. — Jeseni je kaj pripravno za hojo na Krim, ker je ta čas čist razgled. To pa naj pomnijo turisti, ki nameravajo lesti na Krim, da vzamejo s sabo dosti pijače, ker od vrha daleč na okolo ni dobiti vode.

Kum. Dasi sta bila pota, ki držita iz Zagorja in iz Trbovelj na Kum, prav dobro zaznamenovana, je vender nekaj čas, nekaj pa tudi nepridiprav poškodoval znamenja. Zato se je pretekli mesec obnovilo zaznamenovanje, ter tu pa tam tudi ubrala druga ugodnejša smer.

Protest. Savinska podružnica „Slov. plan. društva“ je poslala na občni zbor „Nem. in avstr. plan. društva“ v Solnograd protest proti Celjski sekciji tega društva. Savinska podružnica je namreč lani popravila pot skozi Turski Žleb in napela ob njej železne žice. Celjska sekcija pa je hotela letos tudi ta pot popravljati z napravo železne žice in zahtevala od občenega zbora kredita 754 mark. S tem se vtika v naš delokrog, katerega bi imela respektovati, kakor smo mi njenega v Robánovem Kotu. Ako ostane protest brezuspešen, potem bode tudi Savinska podružnica proti Celjski sekciji postopala brezobzirno, namreč kot plan. društvo na domačih tleh. Naše planine nikakor niso domena katere koli sekcije „Nem. plan. društva“. Naš je rod, naša gora!

Prošnja. Vsi p. n. člani „Savinske podružnice“ so vljudno prošeni, da bi do dne 1. novembra t. l. blagovolili naznaniti načelniku g. Fr. Kocbeku v Gornjem Gradu svoje ture, katere so letos zvršili, da bo mogoče sestaviti dotično poročilo za letno poročilo.

Sliki Aljaževega stolpa in Vodnikove koče prinesemo v prihodnji številki. Lepih izdelkov bodo gotovo vsi č. člani in naročniki jako veseli.

Fotografije Aljaževega stolpa in Vodnikove koče naj se blagovolijo naročati pri osrednjem odboru „Slov. plan. društva“. Prve stanejo člane 30 kr. nečlane pa 40 kr.; drugim ni še določena cena.

Književnost.

Meyer's Reisebücher: Deutsche Alpen. III. Theil. Leipzig. Bibliographisches Institut. Preis M. 4. S tem naslovom je izšel tretji del znanih Meyerjevih priročnih knjig za turiste. Nas zanimlje zlasti zaradi tega, ker popisuje tudi potovanje po slovenskih deželah. Knjiga je po večjem delo slavno znanega turista dr. J. Frischaufa, kateri pač skoro vse naše kraje pozna kot očitivdec. Z naslovom se pa ne moremo strinjati, četudi knjiga obravnava velik del „nemških“ planin. Primernejši izraz bi bil gotovo že udomačeni „Vzhodne Alpe“. Gospod pisatelj popisuje poleg planinskih dežel tudi Kras.

Knjiga v obče laskavo in nepristransko sodi o našem ljudstvu in domovini ter poudarja zlasti gostoljubnost naših kmetov. V občenem delu nahajamo tudi nekaj slovenskih besed in fraz, katere slovenskega jezika nevedč turist neogibno potrebuje, da se lože sporazume s slovenskim ljudstvom. Na strani 210. je napačno označena severna jezikovna meja slovenska, katera je postavljena blizu Poličan. Severno slovensko mejo pa znači v istini 46° 40' severne zemljepisne širine, ali črta od Beljaka do Radgone na Štajerskem. Priznalno omenja knjiga delovanje „Slov. plan. društva“, njega markacije in stavbe. Pri Črni Prsti pa manka Orožnove koč, katera je najbrže po naključju izostala. Knjigo dičijo lepi zemljevidi z označenimi višinskimi plastmi. Vsekakor bođe prav dobro služila pri potovanju po naših krajih ter izvestno pripomogla, da bodo tujci bolj nepristransko sodili Slovence.

Der Trogkofel (2274 m). Von Prof. Dr. Johannes Frischauf. V tem rokopisu popisuje sloveči planinoslovec Frischauf potovanje na Trogkofel, kateri se vzdiguje v srednji Ziljski dolini na Koroškem, a je doslej še malo znan. Pot je težaven, a razgled zelo lep. Spisu so pridejane rastlinoslovne zabeležke prof. K. Prohaske.

Naznanilo o znižani voznini.

C. člani „Slovenskega planinskega društva“ uljudno opozarjamo, da prodaja društveni blagajnik g. Ivan Soklič, trgovce „Pod trančo“ v Ljubljani vozne listke za vožnjo po južni železnici po znižanih cenah, in sicer:

1. za vožnjo na progi Ljubljana-Divača	po 1 gld. 60 kr. (nav. cena 2 gld. 50 kr.)
2. " " " " Ljubljana-Št. Peter	" 1 " 20 " " " 1 " 80 "
3. " " " " Il. Bistrica	" 1 " 45 " " " 2 " 30 "

v III. razr. poštn. vlaka in brzovlaka št. 4, ozir. 3 in po isti ceni za vožnjo po teh progah nazaj. Kdor si želi tak vozni listek kupiti, mora se izkazati, da je član „Slovenskega planinskega društva.“

R. MIKLAUC

v Ljubljani, v Špitalskih ulicah št. 5,

priporoča svojo zalogo vsakovrstnega blaga za moško in žensko obleko ter različne srajce za hribolazce po najnižji ceni.

Franc Čuden,

urar v Ljubljani na Mestnem trgu,

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih žepnih in stenskih ur ter budilnikov. Vsi izdelki so priznani izvrstni in po ceni. Popravila se izvršujejo natančno in dobro.

☛ Cenovniki na zahtevanje brezplačno. ☛

URAN in VEČAJ,

izdelovalca glinastih proizvodov v Ljubljani, v Igrških ulicah št. 8,

priporočata veliko svojo zalogo izdelanih raznobarnih peči za sobe, dvorane in razne druge prostore, dalje modelnata ognjišča in sploh vsakovrstne glinaste izdelke.

Vse po najnižji ceni in priznano dobro.

IVAN FRISCH

v Ljubljani na Marijnem trgu št. 3

priporoča bogato svojo zalogo *popotnih potrebščin za turiste*: kovčge, torbe, vreče, nahrbtnike, listnice in druge v to vrsto spadajoče usnjene izdelke, — vse po najnižji ceni.

C. kr. priv. zavarovalna družba

Avstrijski Phönix na Dunaji

zavaruje proti nezgodam ob najugodnejših pogojih.

Premije so zelo nizke in se računijo po poklicu zavarovalčevem.

Turistika je všteta v zavarovanje brez doplačila.

Pojasnila daje: **Generalni zastop za Kranjsko v Ljubljani, na Kongresnem trgu št. 17.**

Brata Eberla,

pleskarja c. kr. drž. in c. kr. priv. južne železnice v Ljubljani, v Frančiškanskih ulicah št. 4,

prevzemata vsa v pleskarstvo spadajoča dekorativna, stavbenska in pohištvena dela.

Delo realno in fino, izvršitev točna in po najnižjih cenah.

Nahrbtnike najnovejše, iz navadnega blaga po 80 kr., iz nepremóčnega blaga s predelki po 1 gld. 20 kr., in **gorske čevlje**, močne in ostro podkovane, iz črne juhte po 6 gld. 20 kr., iz ruske juhte po 8 gld.,

izdeluje in priporoča

Fr. Mrak v Radovljici.

„Slovensko planinsko društvo.“

„Vodnik za Savinske planine in najbližjo okolico“

s 7 slikami in načrtom Savinskih planin z znamenovanimi poti.

Spisala Fr. Kocbek in M. Kos. — Cena 60 kr., po pošti 5 kr. več.

HUGON IHL

v Ljubljani, Pred škofijo št. 2.

Trgovina s suknenim in manufakturnim blagom na debelo in na drobno, skladišče platnine in damastne robe.

Caspar Wimmer (Petters-a naslednik),

črevljarski mojster

v Goisern-u (na Zgornjem Avstrijskem).

Specijalist v izdelovanju pravih, vsakemu hribolazcu dobro znanih gorskih čevljev. Cene zelo nizke. Pri naročilu zadostuje, da se mi pošlje kak navaden čevelj, kateri je nogi naročnikovi najbolj prikladen.

IVAN SOKLIČ

v Ljubljani, Pod trančo št. 1 in v Gledaliških ulicah št. 6

priporoča svojo veliko zalogo **klobukov**, posebno **lodnastih** za hribolazce in lovce iz tvornice Jos. in Ant. Pichlerja, c. kr. đvor. založnikov. Članom „Sl. pl. društva“ znižane cene.

August Žabkar

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 7, priporoča se

za vsake vrste ključarska dela, katera izvršuje dobro, lično in ceno.

Vincenc Čamernik,

kamenosek v Ljubljani, v Parnih ulicah št. 9, priporoča svoj **kamenoseški obrt**, posebno za cerkvene in druge stavbenske izdelke, marmorne plošče za hišno opravo i. t. d.

Solidno delo, nizke cene. Ceniki in obrisi na zahtevo zastoj.

Optični zavod**J. PH. GOLDSTEIN**

prej E. Rexinger

v Ljubljani, Pod trančo št. 1,

priporoča svojo **bogato zalogo** naočnikov, daljnogledov, kugal, barometrov, termometrov, kompasov itd.

Vsakorčni popravki se izvršujejo hitro in ceno.

Ubald pl. Trukozy,

lekarnar

v Ljubljani, na Mestnem trgu, poleg rotovža,

priporoča

svojo **bogato založeno lekarno.**

Adolf Hauptmann

v Ljubljani, na Sv. Petra cesti št. 41 in v Slonovih ulicah št. 10—12.

Tovarna

oljnatih barv, firneža, laka in kleja.

Zaloga

slikarskih in pleskarskih predmetov.

Tiskarna in kamenotiskarna

A. KLEIN & Comp.

v Ljubljani, v Špitalskih ulicah št. 5, se priporoča

v naročitev vseh v to stroko spadajočih del in na zalogo raznih tiskovin.

GRICAR in MEJAC

v Ljubljani, v Slonovih ulicah št. 9 priporočata svojo bogato zalogo izgotovljene moške in ženske obleke ter najboljše perilo in zavrtnice.

Zlasti opozarjata na nepremočna **lodnasta** oblačila in plašče za **turiste.**

Naročila po meri se izvršujejo točno in ceno na Dunaji.

Ilustrovani ceniki se razpošiljajo franco in zastoj.

Članom „Sl. pl. društva“ znižane cene.

Restavracija „Pri Zvezdi“

na cesarja Josipa trgu.

Velik zračen vrt, steklen salon in kegljišče.

Priznano izvrstne jedi in pijače in skupno obedovanje.

F. Ferlinec, restavratör.

F. M. REGORSCHKE

v Ljubljani, v Špitalskih ulicah št. 3.

Velika zaloga pristnega koroškega in tirolskega nepremočljivega **poletnega in zimskega lodna** v običajnih barvah za hribolazce in lovce kot branilo proti mokroti in mrazu.

Razen tega tudi velika izbira **lovskih telovnikov, podjopičev, spodnjih hlač, lovskih nogavic, volnenih obujkov** itd. itd.

Kupite najboljše likër,

to je pristni, kemično čisti **likër iz kranjskih planinskih zelišč.** Ta posebno skrbno iz najzdravilnejših zelišč in cvetic brez spirita, olja, esenc in sirupa napravljeni likër prekaša vse dosedaj znane likëre po okusu in dišavi. Ker tudi dobrodejno vpliva na želodec in ga ogreva ter čudovito poživlja telo, imeti bi ga morali pri vsakem domu. Dobiva se samo pri **izdelovalci**

J. KLAUER-ji v Ljubljani, v Špitalskih ulicah „Pri voglu“.

Mihael Marzolini

priporoča svojo kavarno

„Café Mercur“ na Mestnem trgu št. 5 v Ljubljani.

Kavarna je zelo velika, elegantna in zračna, ima **dva nova biljarda** in nove igralne mize s kamennimi ploščami. — Razsvetljava je sijajna, časopisov **nad trideset**, domačih in tujih.

☛Kava izborna, likerji pristni.☛